

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

Progresivci postajajo letos zelo, zelo mehki

Stari borci za napredek za izboljšanje socialnih razmer so to pričakovali. Za mlade borce je pa dobra šola.

Washington, D. C. — Kako mehki, mehki postaja progresivizem, podaja ilustracijo kampanjski članek 'Progressive Tip', ki ga je spisal Mercer G. Johnston, naslednik Basil Manleyja, kot načelnika Ljudske legialativne službe. Spominjati se je treba, da je bila ta organizacija ustanovljena po vojni. Ustanovili so jo stari La Follette, Norris, Brookhart, Huddleston, Frazier in še nekaj drugih, ki so jih podpirali Warren Stone, William H. Johnston in pogrešivni predsedniki železničarskih organizacij.

"Ne Smith, ne Hoover," pravi Mercer Johnston, "je pravi zastavonoša živega progresivnega vprašanja. Le progresivci, ki vidijo vzhajati dva meseca nad mestom, kjer bi moral biti le eden, bodo enega ali drugega zamenjal za jezdeca apokaliipse. Le v defetli sanj, bo eden ali drugi jezdi naprej in zloščil sulico za napreden liberalizem. V svetu realne politike sta oba vprežena v kočijo reakcionarjev starih strank za pokop demokracije in upov, inspiriranih po Jeffersonu in Lincolnu."

Nikar se ne veselite teh besed in nikar ne pričakujte, da progresivna logika dvigne svoj protestni glas in revolte proti reakciji z aktivno akcijo in podpira kandidata, ki ima socialen program, katerega bi lahko podpiral Jefferson in Lincoln. Vi še ne poznate naših progresivcev.

"To ne pomeni," hiti Mercer Johnston, da bodo progresivci zakrčali: "Kuga v obeh hišah", in bodo zaprli svoje oči glede razlike v platformah obeh starih strank in osebnosti obeh, ali da bodo odklonili glasoviti, ali da bodo oddali samo protesten glas za poštenega in inteligentnega idealista, kot je Norman Thomas. Mi smatramo, da večina pet milijonov glasov, ki so bili oddani za progresivno glasovnico leta 1924, bo to leto oddanih za Smitha ali Hooverja. To je vzrok, zakaj prinašamo razlike, ki postoje v platformah obeh glavnih strank..."

Tako urednik zadnjega spominka na progresivne politične kompromise... na gibanje, ki je imelo uglediti pot iz kapitalizma v socialistično družbo in za ohranitev srečnega kapitalizma... naznanja, da je letos razpoložen, da podpira Al Smitha.

"Ako bi živeli v teritoriju, ki ima pravico do glasovanja, tedaj bi mogoče glasovali za Smitha, češ, da je to najboljše, kar lahko storimo," pripoveduje z vso resnobo. "Kadar je slabo progresivno vreme. Končno se ni zaoblubil, da bo nadaljeval Coolidgeve smernice, ki so nadaljevanje Hardingovih smernic, katerih najbolj sumljiv dohodek je bil skrivanje in ščitenje ohajke gange. Ni pa važno, ako progresivci glasujejo za Smitha ali Hooverja. Najbolj važno je, da se stabilizirajo progresivne sile in poveča njih moč v kongresu..."

Ta izpoved progresivcev pove, da je vse, kar lahko progresivci store za napredek v človeški družbi letos, le to, da glasujejo za Smitha, ki ima najostreje stike z Raskobom, trdim podjetnikom in nekdanjim načelnikom finančnega departmanta General Motors kompanije, ki ne trpi delavske organizacije v svojih tovarnah. Socialisti, ki so delali v LaFollettovi kampanji ali bodo, zopet niso razočarani glede tega.

kajti oni se zavedajo, da osvoboditev delavnega ljudstva mora biti le delo delavnega ljudstva samega. Za mlade borce je pa šola, da ljudska gibanja ne vzdrže prve resne preiskušnje, ko so zgrajena na voditeljih in ne na principih.

Socialne krivice, ki jih trpi ljudstvo vsled kapitalističnega družabnega reda, ne vzbude bojne vesti progresivcev. Njih gibanje je bilo zgrajeno na voditeljih in ne na principih. In to pove vse.

Nov polet iz Amerike na evropsko stran

Iz Illinois na Švedsko v treh presledkih. Prvi akor v Kanado je bil uspešen.

Rockford, Ill. — Monoplan "Greater Rockford," ki ga pilotirata Bert Hassell in Parker Cramer, je v četrtek jutraj poletel proti Kanadi na poletu v Stockholm, glavno mesto Švedske. Polet je zasnovan v treh presledkih. Letalca pristaneta najprvo v Cochrane, Ont., Kanada, 800 milj od Rockforda; od tam letita 1600 milj — najverjetnejši del poleta — v južno Grenlandijo; prihodnja postaja je v Reykjaviku na Islandiji, od tam pa direktno v Stockholm. Vsa daljstva znaša okrog 4220 milj. Letalo ima radio.

Cochrane, Ont. — "Greater Rockford" je v četrtek popoldne ob 2:40 srečno pristal tukaj na poletu v Stockholm. Letalca Hassell in Cramer sta bila navdušeno pozdravljena od velike množice prebivalcev.

Demokracija na jugu

Delavci se ne smejo razgovarjati o politiki.

Montgomery, Ala. — V več tujakšnih departmenčnih prodajalnah so nabiti plakati s svačilom, da se nameščenci ne smejo razgovarjati o politiki med delom pod kaznijo takojšnje odslovitve. Lastniki pravijo, da so se uslužbenci v par slučajih skregali, ko so razpravljali o predsedniških kandidatih.

Novo zdravilo zoper jetiko na potu v Chicago.

Pariz, 17. avg. — Dr. O. W. Juneke iz Chicaga, ki je bil poslan v Evropo po čikaškem zdravstvenem oddelku, je danes odpotoval domov in seboj je odnesel sto doz novega seruma zoper tuberkulozo, ki je iznajdba dr. Alberta Calmetteja iz Pasteurjevega zavoda. Dr. Juneke je pojasnil, da bo čikaški zdravstveni oddelk poskušal novi serum na sto osebah, od katerih bo polovica dojenčkov. Serum je preventivno zdravilo kakor cepilo zoper koze, toda jemlje se v mleku in ne povzroča nobenih zlih posledic. V Franciji so ga dali v zadnjih petih letih 100.000 otrokom in v tem času je umrljivost za tuberkulozo med otroci padla od 24 na poldrugi odstotek.

Novo avijatično polje na Havaju.

Washington, D. C. — Zvezni pravdnik Sanford Wood je prejel instrukcije od zvezne vlade, da sodeluje z uradniki havajskega departmanta zvezne armade pri pogajanju glede pridobitve zemljišča, na katerem se zgradi avijatična postaja. Zemljišče leži blizu forta Kamehameha na otoku Oahu in obsega 2.296 akrov. Stroški za zgraditev avijatične postaje so preračunani na \$1.145.000.

Protestantska borba jadra v verski kavi

Kraval na sestanku v Virginiji med debato o Smithu in katoliški cerkvi. Kdo je bolj bigoten, protestanti ali katoliki?

Charlottesville, Va. — Skupina prominentnih političnih veljakov, urednikov in javnih uradnikov, ki se je sešla 16. avgusta v zavodu za javne zadeve na virginijski univerzi, si je furjuzno skočila v lase, ko je prišla vera na dnevni red debate. Kraval se je začel, ko je Albert C. Dieffenbach iz Bostona, urednik "Christian Registera" in unitarijski pastor, izjavil, da rimski katolik ne sme biti izvoljen predsednikom Združenih držav in da v letošnji kampanji ni prohibicija glavno vprašanje, pač pa vera.

Dieffenbach je dejal, da je demokratski kandidat Al Smith pokoren doktrini rimsko-katoliške cerkve, katere se še ni odrekla svoji absolutni zahtevi, da mora ona biti nad državo.

John Stewart Bryan, izdajatelj "Richmond News-Leaderja," je odgovoril Dieffenbachu, da on bo volil Smitha samo zato, da "pokaže, da Amerika si ne bo pustila diktirati od bigotov."

Nato se je debata zasukala okoli vprašanja, kje je več fanatizma: pri protestantih ali katolikih. Profesor John H. Latane z John Hopkins univerze je rekel, da jezuiti v času svoje največje moči in tiranstva niso škandalizirali srednjeveških dežel tako kot škandalizirajo politični pastori južne države v zadnjih o- amih letih.

Profesor A. H. Hatton z Northwestern univerze v Chicagu se je pridružil Dieffenbachu in kritiziral katoliško cerkev radi njene dogme prvenstva nad državo. Rekel je, da so ameriški katoliki v zelo nesrečnem položaju, kajti oni niso krivi, da ima rimska cerkev tako srednjeveško dogmo.

Dieffenbach je v odgovoru svojim nasprotnikom dejal, da se prav nič ne boji katoliške cerkve, boji se pa konflikta, ki lahko pride v Združenih državah kakor je bil v Italiji, Franciji in Mehiki, kjer je bila rimska cerkev tepena.

TRAGEDIJA NA JEZERU.

Pet oseb utonilo.

North Bay, Ont., 17. avg. — Albert Lafrenier se je večeraj podal z motornim čolnom na jezero Nipissing s svojo ženo in štirimi otroci. Ko je bil kakor miljo od brega, se je pripetila eksplozija gasolina, ki je razdeljala čoln in vrgla vso skupino v vodo.

Lafrenier je pograbil svoja dva mala otroka in pričel plavati proti bregu. Breme je bilo pretežko in med plavanjem ju je moral spustiti. Sam je s težavo priplaval do brega, kjer se je onesvestil. Ostali člani skupine so utonili.

Kitajska ima prvo moderno bojno ladjo.

Sangaj, 17. avg. — Kitajska kuomintangska vlada je večeraj spustila v morje prvi moderni rusilec, ki so mu dali ime "Mir" v spomin na zmagovito revolucijo. General Chiang Kaišek, ki je bil navzoč pri ceremoniji spuščanja, je rekel, da nova Kitajska zgradi 60.000 ton bojnih ladij v prihodnjih desetih letih in s tem postane — veleisla.

Železniška nesreča v Srbiji 20 mrtvih.

Belgrad, 17. avg. — Dvajset oseb je bil večeraj ubitih in 60 ranjenih, ko je vlak skočil iz tira pri Bujanovcu v srbskem delu Macedonije. Nesreča se pripisuje starim tračnicam, ki so že vse izglodane.

ZANIMIVE DE- LAVSKE VESTI KRIŽEM SVETA

Temeljne mese v Zapadni Avstraliji. — Kitajska izdeluje nov zakonik za industrijske stike. — Brezposelnost v Angliji.

Raznoličje je določilo temeljno mezo za Zapadno Avstralijo, ki je stopila v veljavo z dnem prvega julija 1928. Delavci bodo prejeli na teden po \$21, delavke pa po \$13.75. Ta meza je veljavna za eno leto.

Poročila iz Kitaja naznanjajo, da vlada izdelava nov zakonik za industrijske stike. S tem členom bo amandiran zakonik, ki je bil sprejet ob času revolucije.

Brezposelnost v srednjih okrajih Anglije se je v zadnjih mesecih hitro povzela. Brezposelnih delavcev je 192.239. Delavcev, ki delajo la po nekaj dni v tednu, je pa 89.000 v teh okrajih.

Delavcev se je v mesecu juniju leta 1928 izselilo v Francijo 12.963. Od teh je popolnoma novih izseljencev 8.356.

Šest sto članov Panamske šoferske unije je poslalo peticoletno šupanu glavnega mesta v Panami, da se enkrat uvažuje svoj odlok, da mora vsak prevoznik za šofersko dovoljenje položiti \$100 v gotovini, ali pa poročiti podpisati in ga zavezati s posestvom.

Prvi kongres Izraelitah izseljenikov se bo obdržal v Buenos Airesu. Predložene so resolucije, da se ustanovi sklad, iz katerega se bodo dajala pomanjila izseljenikom. Izdelani so bili načrti za eksperimentalne farme, krojaške tovarne, gradnjo domov in končno da se pomaga sorodnikom izseljenikov, ki se žele združiti s svojimi družinami v Argentini.

STARI ZAPRAŠENI ZAKONI- KI SLUŽILO ZA OBSODBO BORCEV PROTI MILI- TARIZMU.

Štirje škotski delavci aretirani zaradi priporočila vojakom, da se naj organizirajo.

Amsterdam, Holandska. — Mednarodna protimilitaristična komisija poroča, da so bili štirje mladi Škotje aretirani in obtoženi podganjanja, ker so priporočali vojakom, da se organizirajo v strokovni uniji.

Javni tožitelj filozofira: — "Dolžnost vojaka je ubogati, ne da bi vprašal, zakaj. Razpravljanje o unionizmu in vojaški disciplini je podganjanje, ki je strogo kaznjivo dejanje."

Ko so si sodniki pričeli beliti glave, na kakšen način bi obsodili mlade moške, so našli na postavne ovire. Pregledali so vse knjige in sodnijske zapiski do leta 1848, da so končno odkrili precedent, ki so ga iskali, da mladim možem dajo najvišjo kazen.

Škoda, da niso listali po sodnijskih zapisnikih nazaj do leta, ko je bil kronan prvi angleški kralj. Tako bi pokazali in dokazali, da je pravosodje v Britaniji še ravnatoko staromodno in nazadnjaško, kot je bilo, ko je vladal angleški kralj Jurij III, kateremu so se Američani vpleli in proglasili neodvisnost ameriških kolonij.

Tatovi ukradli most v Iowi.

Muscantine, Iowa. — Zločinski val v Iowi je postal težko vprašanje, odkar je prišlo na dan, da je nekdo ukradel štirinastonski železni most, ki je spajal cesto nad potokom pri tem mestu. Most je bil premaknjen pred par tedni, ko so začeli graditi novega iz cementa. Železje je bilo položeno na stran k cesti in v neki noči je izgubilo.

Sovjeti se bavijo z uvedbo prohibicije

400.000 alkoholikov med delavci je težak problem.

Moskva, 17. avg. — Vplivne delavske organizacije v Rusiji so predložile vladni celo vrsto resolucij glede alkoholnega vprašanja, in če jih bo vlada upoštevala, pride totalna prohibicija v prihodnjih desetih letih.

Uradna statistika pokazuje, da je 400.000 ruskih delavcev kroničnih pijancev, ki so najmanj enkrat v letu aretirani radi raznih prestopkov izvršenih v pijanosti. Zadnje leto so delavci izdali 700 milijonov rubljev za vodko in druge opojne pijače. Te številke silno razburjajo tresne delavske voditelje, ki se zanimajo za socialne reforme.

Resolucije, ki so bile predložene vladi, predlagajo, da mora biti v desetih letih ustavljeno vsako izdelovanje vodke in piva v Sovjetski uniji.

Andrews našel sledove davnega človeka v Aziji

Nekaj podrobnosti o velikem uspehu četrte ameriške mornarske ekspedicije v Aziji.

New York. — Detajlirano poročilo o izidu četrte ameriške naravoslovne ekspedicije v centralni Aziji, katero vodi dr. Roy Chapman Andrews, dokazuje, da je bila ekspedicija izredno uspešna v odkritju novih živalskih vrst v davni prošlosti; da je ekspedicija našla prve sledove praljudi v Aziji.

Vse te ekspedicije financira New Yorkski American Museum of Natural History. Dr. Henry Fairfield Osborn, predsednik muzeja, je 16. t. m. omenil nekatere podrobnosti iz Andrewsovega poročila. Ekspedicija se je pravkar vrnila iz Mongolije v Pekingu in seboj ima 80 velikih zabojev fosilov ali okamenic, katere so pripeljali v truhli.

Novost za naravoslovsko znanost je ogromni sesalec, čigar ostanke je Andrews odkril v Mongoliji. Ta žival je morala vsakokrat biti največja na svetu, kar je doslej znanih. Andrews smatra, da je bila žival velikosti Woolworth nebošehnika v New Yorku (ta nebošehnik je 792 čevljev visok) v vodoravni smeri. Samo okostje glave tehtalo 500 funtov — in glava je bila najmanjši ud kolosalnega telesa. Ta velikan spada v družino, ki je nalikovala današnjim nosoročcem. Leta 1925 je ekspedicija našla podobnega monstuma, ki pa je veliko manjši.

Andrews meni, da je letošnji velikan praded pred tremi leti odkritega giganta, ki je bil v življenju deset čevljev visok in petnajst čevljev dolg. Znanstveniki imajo izumrle živali je "baluchitherium."

Ekspedicija je dalje našla fosil nove vrste mastodona (prednik slona), ki je imel 16 palcev široke sekalce v ogromni čeljusti.

Andrews ni našel nobenega človeškega fosila, dasi jih je skrbno iskal, dobil pa je dovolj sledov človeškega rodu, ki je živel v Mongoliji ob koncu zadnje ledent dobe, torej pred okrog 25.000 leti. Našel je na tisoče kamnov kamnitega orožja in na kitja v obliki pobarvanih kamenčkov, školjk in živalskih zobov.

Dr. Osborn zaključuje, da so prve tri ekspedicije odkrile dve tretjini zgodovine Mongolije v dobi sesalcev, zadnja ekspedicija je pa odkrila štiri petine te dobe.

Češki pesnik Šova umrl.

Praga, 17. avg. — Anton Šova, znani češki epiki pesnik, je večeraj umrl v starosti 64 let.

Neprenesljiva sužnost v velikih tobačnih podjetjih

Delavce odlovljajo zaradi "ne- lojalnosti". — Delavec, ki spregovori besedo v tovarni, je v nevarnosti, da je odslavljen.

Winston-Salem, N. C. — V tovarni R. J. Reynolds Tobacco kompanije odlovljajo delavce zaradi neolojalnosti. V tej tovarni dela dvanajst tisoč delavcev. V nji se izdelujejo cigarete, ki prihajajo na trg pod znamko "Camel" in tobak, ki ga prodajajo pod znamko "Prince Albert", "Soud", in še drugimi imeni. Mogoče je delavec zelo produktiven in sposoben, ako predelavec piše listek, koliko ur je delavec delal, tedaj samomlja kateri izmed številnih vohunov par besed o delavčevi neolojalnosti, in tedaj je po delavcu.

Neolojalnost se tolmači na razne načine. Včas se smatra za neolojalnost, ako je delavec član prepovedane delavske strokovne organizacije. Včas vohun odkrije v delavčevem žepu zavojčke konkurenčnih cigaret. Od vseh lojalnih delavcev se pričakuje, da pušijo le "kamelce." Včas je delavec neolojal, ako ne kupi kompanijskih delnic, ali mogoče je delavec protestiral, da se je alabotni delavci ali šibkemu delavcu naložilo preveč dela.

Edward L. Crouch, unijaki organizator, je dejal: "Nikdar ne recite, da v tej tovarni meje razmere na sužnost, ker so razmere v tovarni v resnici suženske. Crouch posna razmere v tovarni, kajti v Salemu živi skoraj ves čas od svojega rojstva."

V velikih tobačnih tovarnah ni svobode govora, je dejal Crouch poročevalcu Federalizirane tiska. O tem se je pričel mlad delavec, ki dela pri avtomatičnem stroju za izdelovanje cigaret. Opazoval je znojenje mlade delavke pri stroju za zavijanje paketov. Pri tem stroju delata zdaj dve delavki, pri starem stroju jih je bilo devet.

Stroj ima veliko gonilno kolo, ki ga mora delavka obračati z nogami ali pa s rokami. Pri tem je v nevarnosti, da ponesreči, ali zlomi nogo ali roko.

Dekle je za trenotek ustavilo delo. Zardela je obraz, kajti bila je brez sape. Pri tem je vprašala mladega delavca, kako sodi o takem delu.

"Povedal vam bom," je odgovoril delavec. "Nikdar ne bi dovolil, da bi moja žena ali sestra opravljala tako delo," je delavec rekel zgrajajoče.

Te besede je silala delavka, ki je delala poleg nje. Bila je pokrita "rjta", ali vohunka. Delavec je bil pozvan v superintendentovo pisarno in superintendent mu je ukazal naj ponovno besede, ki jih je govoril delavki pri stroju. Ko jih je izgovoril, mu je superintendent povedal, da zanj ni več dela v tovarni.

Povprečna tedenska meza v tej tovarni je nižja kot enajst dolarjev. Težko je za delavce in delavke, da za tak zaslužek kupijo sladkor, kavo, moko in krompir. Kje naj dobe še denar za kupovanje kompanijskih delnic? Te kompanijske delnice se prodajajo pod imenom zavarovalnina, ker si delavec ali delavka, ki kupi kompanijske delnice, zavaruje stalno delo v tovarni, ki se pa v mnogo slučajih izkaže za nestalno.

Tudi lojalnost ne podaja nobene garancije, da bo delavec delal stalno. Kompanijska taktika je ta, da odslavlja delavce, ki prejamejo malo višjo mezo, da na njih mesta nastavi delavce, ki imajo nižjo mezo. Delavec, ki dela pri avtomatičnem stroju za izdelovanje cigaret, prične s pet in dvačest centi na uro. V deset dneh se nauči svojega dela. Ako preživi preizkušnjo lojalnosti, se njegova meza povzela stopnjema. Deset let kasneje mogoče zasluži osem in štirideset centov na uro. To je maksimalna meza. Nekega dne mu pa predelavec z žalostnim obrazom pove, da je bil za slab. Njegov stroj mora prenehati z delom. Kadar bo bil za slab, bo njegov stroj zopet obratoval. Tedaj bo delavec zopet sprejet nazaj v delo. Delavec na to hodi dan za dnem v pisarno za najemanje delavcev, seveda zastoji.

V pisarni za najemanje delavcev caruje neki mr. Fix po imenu. Delavci se norčujejo iz njegovega imena, češ, da jih dobro "fiksa". Ko je stari delavec prišel redno skozi več dni v pisarno, tedaj mu mr. Fix ponudi milostno, ako gre delati, da ima za pripravljen stroj, a šal pri tem stroju ne plačajo več, kot 25 centov na uro. Delavec ugovarja, češ, da je imel po 48 centov mezo na uro. Tedaj mr. Fix napravi zelo žalosten obraz in pravi: "Škoda, to je vse, kar lahko za vas naredim. Seveda, ako nečete tega dela pri tem stroju, tedaj se lahko vrnete, kadar bom imel boljše položaje na razpolago, jo doblite."

Popolnoma drugače so razvili s delavci v tovarni te kompanije od leta 1919 do 1921, ko je delavce ščitila pogodba, ki sta jo sprejeli kompanija in Mednarodna unija tobačnih delavcev. Crouch je povedal poročevalcu Federalizirane tiska, kako je bilo nastavljenih tisoč delavcev, ki so bili po krivici odslavljeni. Sedanja kampanja za organiziranje tobačnih delavcev ima namen priboriti delavcem prejšnjo ščitilo, 48 ur dela v tednu in večjo mezo.

RASKOB NA ČELU NAJVEČJE
JE BANKE V AMERIKI.

New York. — "The New York Sun" poroča, da so načrti za ustanovitev nove banke v New Yorku gotovi. Banka bo imela 50 milijonov dolarjev glavnice in bo največja v Združenih državah. Med direktorji nove banke sta omenjena tudi John J. Raskob, predsednik odbora demokratske stranke in vodja Smithove predsedniške kampanje, ter William A. Kenney, multimilijonar in ožji prijatelj kandidata Al Smitha.

Kanada zavrgla načrti za poglabljanje struge reke St. Lawrence.

Washington, D. C. — Ponkus zvezne vlade, da pridobi kanadsko vlado za kooperacijo pri načrtu, da se poglubi struga reke St. Lawrence med jezerom Ontario in mestom Ogdensburgom, N. Y., se je izjalovil.

Ako bi bilo poglabljanje struge izvedeno po načrtu, kot ga je zvezna vlada predložila Kanadi, bi se stroški transportacije pšenice in drugega žita v morska pristanišča zmanjšala za več kot dva centa pri bušlju.

Filmi v barvah na platnu.

New York. — Film v naravnih barvah je bil 16. avgusta prvič predvajan v New Yorku. Nove filme, ki se kmalu razširijo po vsej državi, proizvaja Color Picture Inc., iznajditelj je pa Frederick T. O'Grady iz Newarka, N. J.

Angleški zgodovinar umrl.

London, 17. avg. — Sir George Trevelyan, zgodovinar in bivši poslanec, je umrl v starosti 90 let.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta; Chicago in Cileo \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in ga izplačajo po \$0.00.

Naslov na vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v obljepaju n. pr. (June 30-1928) poleg valnega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovito jo prejemate, če se vam ne ustavi list.

ALI JE BROOKWOODOVO DELAVSKO UČILIŠČE POD KONTROLO "RDEČKARJEV"?

Seja eksekutive Ameriške delavske federacije je Brookwoodovem učilišču vtisnila pečat, da je pod kontrolo "rdečkarjev." Ta pečat ima namen pred vsem svetom dokazati, da Brookwoodovo učilišče vodijo nevarni radikali, ki hočejo svet postaviti z radikalnimi sredstvi še bolj na glavo, kot že stoji.

To se je zgodilo na prizadevanje Matthew Wolla, predsednika Ameriške delavske federacije. Woll je poznan kot največji in zakrknjen konservativec v eksekutivi Ameriške delavske federacije. Kolikor je v teku let napredovala Ameriška delavska federacija, se je to zgodilo proti njegovi volji. Po verskem prepričanju je Woll katoličan. Napad na učilišče Brookwood je njegovo delo. Manevriral je previdno in pod klobukom, da je dosegel za reakcijo to, kar je reakcija želela.

Ko je bil ta napad izvršen na Brookwoodovo učilišče, ni bila učilišču dana najmanjša prilika, da se brani. Obtožnica je bila prečitana pred eksekutivo, na kar je bila izrečena sodba. Procedura je bila ista kot pred sv. inkvizicijo, ko je ta imela še moč.

Veliko mednarodnih delavskih strokovnih organizacij podpira Brookwoodovo učilišče. Studentje, ki se rekrutirajo iz delavskih krogov, se podučujejo o socialističnem in kapitalističnem gospodarstvu. Razmotirajo se tudi taktična vprašanja z ozirom na današnje gospodarske in politične razmere v interesu delavstva. Na kratko: Brookwoodovo učilišče vzgaja moderne delavske voditelje. Ti voditelji pa niso Wollu in drugim nazadnjakom v delavskem gibanju všeč, ker zagovarjajo taktiko, ki je bila mogoče dobra pred štirideset ali več leti in ki je danes popolnoma zanič, ker so gospodarske in politične razmere popolnoma drugačne. Pred štirideset ali več leti je bil ameriški kapitalizem še le v povojih. Danes so pa tu trstisti z izredno veliko gospodarsko in politično močjo. Ameriški kapitalizem se je razvil danes tako daleč, da so temeljne industrije zrele za socializacijo, to je, da postanejo lastnina ameriške vlade in jih ameriška vlada obratuje v interesu ameriškega ljudstva.

Wollova filozofija, ki sloni na naukih katoliške cerkve, je pa temu nasprotna. Njegova filozofija uči, da nagrabljenje bogastva in izkoriščanje delavcev prihaja od božje volje. In kdor se upira izkoriščanju in dela na to, da produktivna sredstva in naravni zakladi postanejo splošna ljudska lastnina, se upira božji volji. In kdor se upira božji volji, ne more biti drugega kot brezverski rdečkar, ki se upira s silo po božji volji nastalemu gospodarskemu redu na zemlji. Tako je približno filozofija Wolla in drugih reakcionarjev v Ameriški delavski federaciji, ki so izjavili, da je Brookwoodovo učilišče pod kontrolo rdečkarjev.

Teh nazadnjakov je bilo strah stvarnega zagovora zagovornikov Brookwoodovega učilišča, pa so izrekli sodbo, ne da bi se slišala nasprotna stran. Nazadnjaki so bili sodniki in tožitelji obenem.

To pokazuje, kako slabo vest so imeli tožitelji in sodniki, ker se niso upali gledati obtožencem v obraz.

Take sodbe ne bodo zadržale kolo napredka v Ameriški delavski federaciji. Napredek pojde svojo pot naprej in poteptal bo pod sabo nazadnjake, ki se mu upirajo.

Rimska cerkev je imela močnejša sredstva na razpolago, kot jih ima Ameriška delavska federacija, pa ni mogla zabraniti napredka. Tudi Ameriška delavska federacija se bo morala ukloniti duhu časa. Ta duh časa trka že tako močno na njena vrata, da so se nazadnjaki zatekli k zadnjemu sredstvu in slovesno prokleli učilišče kot rdečkarstvo, ker dijaki s tega učilišča pokazujejo, da imajo več voditeljskih zmožnosti v sebi, kot voditelji stare šole, ki se v teku let niso nič novega naučili, ker se učiti nočejo, češ, da so že čisti modri in pametni, saj drugače bi ne bili izvoljeni v vodstvo Ameriške delavske federacije.

Na svetu se vse izpreminja in izpreminila se bo tudi Ameriška delavska federacija, pa magari če njena eksekutiva sestoji iz samih Matthew Wollov.

Ameriški črnci

Sedanji črnci ali zamoreci Zdr. držav so potomci sužnjev, ki so jih privedli iz Afrike v Ameriko. (Angleška beseda za črnca je Negro; izraz "nigger", a ko ga belokožec rabi, se smatra kot žaljivka). Natančno število črncev, privedenih v Ameriko kot sužnjev, ne bo nikoli nikdar znano, kajti nihče ni vodil zapisnikov o njihovem prihodu. Neki strokovnjak ceni, da je prišlo v Ameriko približno 900.000 črncev v 16. stoletju, 2.750.000 v 17. stoletju, 7.000.000 v 18. stoletju in čez 4.000.000 v 19. stoletju, vsega skupaj približno 15.000.000.

Za kolonialnih časov so izkrcavali črne sužnje večinoma v Zapadni Indiji (otoki centralne Amerike). Veliko število njih je prišlo na kontinent, ko si je Angleška leta 1713 zagotovila pogodbo za prevajanje sužnjev.

Zgodovina črncev v Ameriki je do leta 1863 v glavnem zgodovina suženjstva. V prvem času uvažanja črncev so jih smatrali kot nekeke fevdalne tlačane, kakršni so bili belokožni tlačani v Evropi. Ono malo svobodnih črncev, kar jih je bilo, je tudi dostikrat imelo volilno pravico in dosegale so se tudi poroke med črnci in belokožci hlapčevskega stanu. Polagoma pa se je razvila kasta plemenske barve, ki je obsojala črnec v državljanstvo in legalno inferiornost. Črnci so postali sužnji v pravem pomenu besede.

Ko se je suženjstvo zakoreninilo na jugu sedanjih Združenih držav, je črncem postal "zasebna lastnina" svojih gospodarjev (masters). Njegovi zakoniti lastniki so ga mogli prodajati ali podarjati, mogli je biti zaplenjen radi dolgov svojega gospodarja in ločen od svoje družine. Črnci so bili oropani vseh temeljnih človeških pravic. On se ni mogel zakonito poročiti, ni mogel imeti svoje lastnine, ni mogel trgovati ali sklepati pogodb, niti biti priča na sodišču. Gospodarji so bili edini sodniki nad črnci sužnji in so jih mogli telesno kaznovati in v nekaterih slučajih tudi ubiti.

Črnci se niso podvrgli suženjstvu brez odpora. Bilo je mnogo uporov črncev v 19. stoletju, dasi ni noben njih upor nikoli uspel. Treba je bilo krvave državljanske vojne med Severom in Jugom, da se je suženjstvo za vedno odpravilo iz Amerike. XIV. amendment h Konstituciji, ki je bil sprejet l. 1868, je podelil državljanstvo in enako zaščito zakona vsem osebam, rojenim ali naravnanim v Združenih državah. Dve leti kasneje je bil uzakonjen XV. amendment, ki je izrecno podelil enakopravnost belokožnim in barvnopoltnim državljanom in prepovedal, da bi kaka država napravila razliko med državljanji radi "plemena", barve ali prejšnjega suženjskega stanu.

Črno prebivalstvo v Združenih državah.

Črnci niso kakor Indijanci "ginevajoče plemo" na ameriškem kontinentu. Leta 1910 je bilo 9.828.000 črncev v Združenih državah, leta 1920 pa 10.436.000. Glasom ljudskega štetja od leta 1920 je bilo leta 1920 1.204.000 črncev v državi Georgia, 935.000 v državi Mississippi, 900.000 v državi Alabama, 865.000 v državi South Carolina, 763.000 v državi North Carolina, 700.000 v Louisiana, 690.000 v Virginiji, 472.000 v državi Arkansas, 452.000 v državi Tennessee, 330.000 v Floridi. Jug sam je torej vseboval čez 7.000.000 črncev. Ostali del je raztresen čez Srednji in Vzhod in Pacifično obal.

Od leta 1920 je priseljevanje črncev z juga na vzhod, zlasti v industrijalna središča, stalno naraslo. Že leta 1920 je bilo 161.000 črncev v mestu New Yorku, 136.000 v Philadelphiji, 113.000 v Chicagu in 109.000 v Baltimoru. Sedaj jih je v teh mestih mnogo več.

Črnci na jugu.

Vrhovno sodišče Združenih držav je nekoč razsodilo, da je treba prepustiti posameznim državam določevanje glede civilnih pravic črncev, zajamčenih po XIV. in XV. amendmentu h kon-

stituciji. Posledica te odločbe vrhovnega sodišča je bila ta, da črnci v nekdanjih suženjskih državah še vedno ne uživajo, vsaj ne dejanski, polnih državljanjskih pravic, ali so pa vsaj socialno držani na nižji stopnji. Belokožni črnci so ločeni v šolah, južnih držav, v bolnišnicah itd. Običaj izključuje črnec iz "belih" hotelov, gledališč, celo iz "belih" cerkva in knjižnic. Nekatere južne države imajo še takozvane "Jim Crow" zakone, ki predpisujejo oddeljene kupače za črnec in belokožce na železnih in plovstvenih karah. Linčanje črncev, obtoženih napadov na belokožne ženske, predno se izvrši sodna obravnava, je še vedno pogosto, dasi nikakor ne toliko kakor v prejšnjih letih.

Malo je črnih volilcev v južnih državah, kajti posebni podatki k državnim ustavam so v praktičnem pogledu oropali črnec njihove volilne pravice. Do leta 1914 so zakoniti nekateri južni držav vsehvali takozvano "Grandfather's Clause", ustavno določbo, po kateri se volilna pravica ravna po stanju prednikov. Ta klavzula je omejevala volilno pravico na osebe, ki so imele volilno pravico leta 1867 in na njihove potomce. Druge južne države so uzakonile volilne kvalifikacije, po katerih mora upravičeni volilec imeti kako lastnino. Najbolj značilne so odločbe o inteligenci volilcev, takozvani "understanding clauses", ki dajejo to določiti, kakor kdo hoče. Zahteva se na primer, da mora volilec "razumeti" kako določbo ustavo in "razlagati" jo, ko mu jo prečitajo. Tipična je povest o nekem črncu iz države Mississippi, ki je izvršno znal odgovoriti na vsa vprašanja volilne komisije, na kar so ga vprašali: "Kaj pa pomenja meeney minney mo?" Brez odloga je črnc odgovoril: "Pomenja, da vi gospodje nečete, da bi bil jaz registriran kot volilec."

Vsi ti inteligenčni izpiti, — "klavzule o razumevanju" in drugi pripomočki so bili izumljeni na jugu, da bi črnec držali proč od primarnih in splošnih volitev. Valdi takih določb volilnih zakonov se dogaja, da nekod na jugu, kjer je večina prebivalstva črnoptna, do 90 odstotkov odraslega prebivalstva ne voli.

Novi "Negro".

Vse take omejitve, kakršne prevladujejo proti črncem na jugu, ne obstajajo drugod po deželi. Odkar je bilo odpravljeno črno suženjstvo, je 33 črncev sedelo v kongresu in veliko večje število jih je zaslovelo na polju znanosti, literature in umetnosti.

Tekom zadnjih desetih ali petnajstih let smo doživeli znatno spremembo v ameriškem zamorstvu. Razmere, ki jih je povzročila svetovna vojna, so deloma to storile. Rekrutiranje milijonov črncev v vojsko, naraslanje ameriške industrijske produkcije in omejitve priseljavanja, vse to je imelo za posledico priselitev znatnega števila črncev iz južne domovine v severne države. Problem črncev ni zato več "južni problem". Kar je še bolj pomembno, črnci sam je začel reševati plemenski problem. On sicer pridobiva belo civilizacijo z navdušenjem in v polnem obsegu, vendarle on napreduje v velikem obsegu, nagnjen od svojih lastnih ciljev: razvila se je med črnci zavest, da so prvoboritelji med ljudmi afriškega plemena in proglasili so svojo mislijo, da hočejo rehabilitirati svoje plemo v oči sveta od one izgube prestiža, za katero je bilo prejšnje suženjstvo večinoma krivo.

Ako imajo črnci na jugu pred seboj še problem popolne politične emancipacije, so oni na vzhodu razmeroma mnogo na boljšem. Mesto New York je v zadnjem času ustanovilo črno mesto sredi same metropole. Harlem je tekom desetih let postal pravcata trdnjava črne rase in kulturni center zamorcev, kakršnega svet še ni videl. Harlem je dandanes umno, kulturno in gmetno središče vseh črncev Združenih držav in ponos vseh zamorcev širom sveta. Znatni del Harlema je last črncev. Zila zamorstva je začela utripati v Harlemu. Harlem je danes več kot črn predel veleme-

sta ali zona črncev, je mesto sredi mesta s prebivalstvom vsaj 175.000 ljudi, posedujočih kakih 60 milijonov dolarjev nepremičnin, največje "barvopolno mesto" Združenih držav.

Socialnemu prepovedu črncev je sledilo brzo in čudovito razširjenje zamorske kulture, ki je odsevala v glasbi, pesmi, časopisu in literaturi. Črnci ni več odvisen od "belega sveta", dasi mnogo k njemu prispeva, zlasti na polju glasbe, kjer je vpliv črncev jako občuten. Črnci produci, On misli kot črnci. On vidi samega sebe kot voditelja in pokrovitelja vseh barvopolnih plemen na svetu, dasi je v svojem Harlemu ali južni domovini pristen Američanec po nazarju, vedenju in čutenju.

Spridevalo o napredku črncev v socialnem življenju je dal predsednik Coolidge sam v svoji zadnji poslanici kongresu. Poudaril je:

"Zgodovina ni nikjer zabeležila toliko napredka v tako kratkem času, kot ga je doživelo črno plemo v Združenih državah od proglasa emancipacije naprej. Prišli so gor iz suženjstva in postali odlični na polju izobrazbe, profesij, umetnosti, znanosti, poljedelstva, bankarstva in trgovine. Ceni se, da je 50.000 črncev v službi vlade, od katere dobivajo kakih 50 milijonov dolarjev plače na leto. Postali so deležni službenih imenovanj s strani predsednika in njihov profesionalna sposobnost se je povzpela do zadostne visoke stopinje, da se jim je moglo poveriti vsa oprava in oskrbo velike veteranske bolnišnice v Tuskegee, kjer so se izborni odlikovali. Pokazali so, da so bili vredni vse vzpodbude, ki so jo prejeli."

Booker T. Washington, veliki vzgojevalec črnega plemena, Paul Lawrence Dunbar, pesnik, Roland Hayes, slavni tenor, Alain Le Roy Locke, filozof, Countee Cullen, drugi odlični pesnik, Florence Mills, proslavljena pevka in igralka, dr. Du Bose, vzgojevalec, in mnoga druga imena črncev pričajo o napredku črncev na skoraj vsakem polju človeške kulture.

FLIS.

VESTI IZ NASELDIN

Rojakom v Minnesoti.

Nedelja, dne 26. avgusta, je naš jugoslovanski dan v Minnesoti. Ta dan bo za naš narod v Minnesoti zgodovinskega pomena, kajti tedaj bomo mi Slovenci in ostali Jugoslovanci zopet javno nastopili pred ameriško javnost kot celokupni narod. Ta javni nastop našega naroda se bo vršil v našem mestu, v Chisholmu, Minnesota, pod zaščito Ameriške jugoslovanske zveze v Minnesoti.

Spodaj podpisani pripravljamo izbor vladno vabi vse zavedne Slovence in Slovence kakor tudi ostale Jugoslovane v Minnesoti, da dne 26. avgusta dosepejo v naše mesto Chisholm, da si zopet enkrat podamo roke kot sinovi in hčere ene matere Slovence in se po domače razveselimo. Jámčemo vam že naprej, da naše jugoslovansko občinstvo vas bo prijazno sprejelo in vam izkazalo isto gostoljubnost, ki je zamoremo najti le pri ljudeh, v katerih prsih bije slovensko srce.

Velikanski pohod prične točno ob 1:30 popoldne na omenjeni dan. Vljudno vabimo vsa jugoslovanska podporná društva v mestu Chisholm in ostalih naselbinah v Minnesoti.

Dragi rojaki in rojakinje, kličemo vam še enkrat: Na svidenje in dobro došli v naše mesto Chisholm dne 26. avgusta! Pripravljamo odbor: J. M. Vaidn, J. J. Sterle, Martin Sevar, Peter Krhin.

Sovjetski zgodovinar vodi kongres.

Oglo, 17. avg. — Profesor Pokrovski iz Sovjetske unije je bil izvoljen predsednikom mednarodnega kongresa zgodovinarjev v Oslu. Profesor Mihael Rostovec z yaleške univerze v Združenih državah, ki je tudi Rus, je edini protestiral proti izvolitvi Pokrovskija. Rostovec, ki je carističnega mišljenja, je pobegnil iz Rusije ob času revolucije in dobil službo v Ameriki.

OPAZOVANJA

Novi oltarji, ki pa niso.

Od mojega petnajstega leta nisem več klečal pred nobenim oltarjem niti se komu priklanjal. Ako bi še kdaj hoteli izkazati moj respekt na ta ponižani načini čemurkoli in komurkoli, bi to storil pred kemijskim laboratorijem in kemiki.

Vsa prava znanost, čista in aplikirana, ima svoj globoki respekt, ampak moj največji respekt velja kemiji in kemikom.

Vsi pravi znanstveniki so koristni delavci, čeprav se nekateri smatrajo za veliko gospodo, čeprav se mnogi prištevajo buržuju in čeprav so nekateri težki bogatini. Kljub temu so koristni delavci in kemiki so med vsemi najkoristnejši. Kemiki so resnično najkoristnejši delavci na svetu kljub dejstvu, da ti delavci danes večinoma služijo reakciji — in so momentalno lahko najnevarnejši ljudje proletarskim množicam.

Kemijski laboratorij — posvečen industrijski kemiji, živilski kemiji, biokemiji itd. — je novo žarišče civilizacije, iz katerega prihajajo doslej neznane resnice, prihaja razrešitev gigant-

skih, doslej navidezno nerešljivih problemov in prihaja svoboda ljudskih množic. Kemijski laboratorij je torej prave, konstruktivne socialne revolucije. Vaak dober kemik je največji revolucionar, dasi se ne zaveda tega. Vprašanje življenja in smrti bo rešeno v kemijskem laboratoriju. Reši ga kemija.

Resnica: kemijski laboratorij je lahko — in deloma faktično — je — vir velikih nesreč za bedna ljudstva, dokler ga izrabljajo izkoriščevalci in diktatorski bojnik; danes je nevarnejši kot so armade na suhem in morju, ker lahko uniči vse te armade. Dokler bo kemija služila ubijanju ljudi, je težka šiba za ljudstva. Ali ta šiba je obenem šola, ki zdravili in prečisti ljudstva. In to je sreča v nesreči!

Sreča je, ker ljudje se ne bodo dolgo več pustili ubijati na najgroznejše načine, ki jih odkriva kemija. Ista kemija ubija ubijalce in kemijski delavci v kemijskih laboratorijih stopijo v zvezo z delavci vseh industrij ter pretvorijo laboratorij v središče socialne rekonstrukcije in blaginje. Kemik socialist bo šele polni revolucionar.

Problem gledanja na daljavo-rešen

Prenajanje živih slik in gibajočih predmetov. — Deset slik na sekundo. — Uspehi lipkega Karolusa.

Pred nekaj dnevi so na univerzi v Lipsku uspehi prvi poskusi gledanja na daljavo z aparati, ki jih je izumil nemški profesor Karolus, izdelala pa nemška družba za radiotehniko Telefunken.

To pot gre res za pravo gledanje na daljavo, za prenašanje živih slik, gibajočih se predmetov in ne kot doslej samo za prenašanje fotografij, podpisov in podobnega, kar je že dlje časa rešen problem in se že tudi praktično uporablja. Dasi pa gledanje na daljavo v bistvu ni nič drugega kot prenašanje slik, vendar je mnogo težje izvedljivo, ker je tu — kakor pri filmu — treba vsako sekundo prenesti najmanj 10 slik gibajočega se predmeta na oddaljeno prejemno postajo.

Očitno, ki je prisostvoval Karolusovim poskusom v Lipsku, opisuje svoje vtise v naslednjih besedah: "Po svetlem laboratoriju bega polno belo obelčenih asistentov sem in tja. Predposkusi so pravkar končali. Od neke se poje zvočnik čudne visoke melodije. Po kratkem pozdravu potisnejo nas radovedne pred nekakšno omaro s štirioglatno odprtino v sredi, ki pa je izdelana s čudno svetlikajočo se medicino (mlečnim steklom). Vsenakoli je tema, le tam zadaj neke se prižiga obločnica. Poleg nas motno posveti nekaj žarnic in slišati je pritažen glas, ki svari pred prijemom neke žice z visoko napetostjo. Tedaj zabri motor in na medicini vzplamt tanka svetla črta, ki šine od ene ga roba do drugega, pa zopet nazaj; vsakikrat hitreje, dokler ji ne moremo več slediti z očmi in se nam vidi cela medicina enakomerno osvetljena.

Po nekaj trenutkih se pojavijo na medicini tri črke, ki se združijo v besedo "Rer" ter nahlahko podrtavajo kakor besedilo na platnu v kinu.

Za tem se pokažejo slike. Najprej glava izumitelja, potem njegovi asistenti v belih haljah in nazadnje še slike iz različnih časnikov in revij. Po vsem tem pa pride veliko presenečenje: iz medicne se naenkrat izmeta človeška roka. Čisto razločno jo vidimo. Ni velika; cela bi šla v okvir četvrtnega decimetra. Ročka se začne gibati: skrči se v pest, nato pa se zopet razkline, prime ključ, žarnice in druge predmete, ki jih nekaj časa obrata, nato pa zopet odloži.

Z odprtimi usti, brez diha bujnim v skrivnostno okence, in ne morem verjeti svojim očem, dokler slika na medicini ne začne utripati in se slednje ne razblini v begajočo svetlo črto, ki se v nekaj trenutkih umiri in ustavi.

na robu tajinstvene omarice. Sele žarnice, ki takoj nato razsvetle laboratorij, nas priključijo nazaj v sedanost in nas uverijo, da smo prisostvovali samo delu človeških rok in ne nemarj kakšnim čarovnijam.

Sistem, na podlagi katerega delujejo Karolusovi aparati za gledanje na daljavo, je skoro natančno podoben njegovemu sistemu za prenašanje fotografij. Vse se vrši le še mnogo hitreje. Potrebne pa so pri gledanju na daljavo nekatere spremembe v toliko, ker se živa slika n. pr. človeka ne da kakor fotografije napeti na bobnič, kjer bi ga svetlobni žarek otipal točko za točko. Karolus je to težavo rešil tako, da pred človeka postavi prav naglo se vrtečo kovinsko ploščo, ki ima v obliki spirale po vsej površini izbitih nebroj tankih luknjic, skozi katere vpadajo posnemajoči svetlobni žarek od človeka na svetlobno celico. V tej se različno jaka svetloba pretvori v enakovredne impulze električnega toka, ki se po žicah ali pa brezžično prenese do prejemne postaje. Tukaj električni toki krmarijo, to se pravi jačajo ali pa slabše žarek močne svetlobe, ki pada na medicino kot ostru svetlobna točka, kot element slike, ki se prenaša.

Za enostavne predmete zadostuje, če se prenese vsaj 10 tisoč elementov njihove slike na prejemno medicino. Če se predmet tudi giblje, je treba prenesti njegovo sliko vsaj 10 krat na sekundo, to se pravi 10 krat po 10 tisoč ali 100 tisoč elementov v sekundi. To je sedaj uspešno kakor smo čuli.

IZ PRIMORJA

Na Sveti gori obnovna dela še vedno niso končana. Delo na baziliki je zastalo. Pravijo, da ni več denarja. Tako se danes ne ve, kdaj bo slovesna inauguracija bazilike, ki je bila določena za letošnji avgust. Dotok romarjev na Sveto goro je vedno enak velik. Lani je bilo na Sveti gori romarjev 50.000. Po ogromni večini Slovencev! Na Sveti gori je sedaj vse lahko in fašistično. Laški patri so navdušeni fašisti. "Piccolo" pravi, da morajo zunanji Slovenci v kontakt z versko Italijo občutiti njen velika duhovni vpliv in Italija, jim mora pokazati, kaj vse zmore. "Piccolo" se čudi, da prihaja na Sveto goro toliko Slovencev z onstran meje. Čudimo se tudi mi.

Rabinec aretirani radi tihotapstva.

New York, N. Y. — Tukaj je bil aretirani židovski rabinec I. Horowitz na obtožbo, da je skušal vtihoštapiti dragulje v Združene države. V to mesto je prišel v spremstvu svoje hčere Dunaja.

NAROČITE SI KNJIGO "AMERIŠKI SLOVENC!"

Vesti iz Jugoslavije

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

(Izvirno.)

Ljubljana, 2. avg.
Lovro Klemenčič iz Ljubljane se je ponesrečil. Odšel je tja, odkoder ni izhoda. Zanimiv tip je bil. Najprej: nacionalen študent, solunski dobrovoljec, vojak z dušo in telesom za Jugoslavijo, potem najhujši boljševik-komunist, ki so ga celo v Makedoniji izvolili za poslanca; kot komunist je hotel razbiti državo, za katero se je bojeval kot — dobrovoljec. — Skregal se je s komunisti in odšel je k načelom pšenične valute g. Bernota. Čudna je pač usoda.

V Jugoslaviji vlada precej huda suša, ki je za nekatere kraje zelo škodljiva, za druge (močvirnate) pa ugodna. Lepih solčnih dni so veseli zlasti lastniki hotelov v letoviščih (na Bledu, v Bohinju, v Slatini in ob morju) in gostilničarji. Če je vroče, ljudje veliko popijejo. Vsaka pičica je pa "kšeft".

Kljub veliki tropični vročini delamo "politiko". Nekateri v Beogradu, drugi v Zagrebu. Oboji pa pozabljajo na življenjske interese prebivalstva, ki hoče, da se povzdigne gospodarstvo trgovine in obrt. V Beogradu hočejo srpsko hegemonijo "v Zagrebu pa — hrvatsko. Dr. Korošec je sedaj "kapo". V tej hudi vročini je res najboljši tisti, ki ima širok — talar.

Korošec nima večine. Novi ministerski predsednik je na seji dne 1. avgusta doživel hudo razočaranje. Bilo je prisotnih 120 poslancev od — 315! Abstinirali so poleg KDS še zemljoradniki, Pašičevci in socialisti Petjevan. Grdo je gledal dr. Korošec in temne misli so mu rojile po glavi. Vzdihoval je: to je početak mojega konca.

Od 1. do 8. avgusta je v Sloveniji čas selitve. Pomikanje stanovanj se brdiko občuti. Ljudje se morajo izseliti; mnogi pa ne vedo kam. Stanovanja so draga; nova stanovanja v Ljubljani stanejo: 1 soba in kuhinja Din. 400.—, dve sobi in kuhinja 500 do 600.— Din. pa tudi Din. 900.—, tri sobe in kuhinja od 1000 do 1.500.— Din., štiri sobe in kuhinja Din. 2.000 in več. Zasluzki so so stari, če ne še vedno manjši. Čas selitve je hud čas. Že včasih so rekli: "trikrat preseliti ali pa enkrat pogoreti," to je vseeno.

Bled je poln letoviščarjev. Postal je kopališče prvega reda. Največ se nahaja v njem Židov. Ki so, najbogatejši. "Naših" ljudi ni, ker ti gredo samo na otok k Mariji, kjer zvone za srečo. Židje se jim smejejo, češ, le zvoni, mi jo že imamo — namreč polno možja.

Lepe naše gore od Grintovca do Triglava imajo vse polno obiskovalcev. Drzni turisti plezajo po navpičnih skalah in strminah. Nesreč letos ni — le ena mladenka je padla 20m globoko, ali je imela srečo v nesreči; bo ozdravela brez vsakih posledic.

Naši ameriški izletniki se pa v stari domovini vesele dopusta in primerjajo nove navade s starimi. Nekje izpade to primerjanje v prilog starim, nekje v prilog novim. Sicer pa: kakor se kdo navadi, počuti in občuti. Skoro vsak po svoje — Precej izletnikov je posetilo dolenske Toplice, kjer se zdravi revmatizem: Voda v teh Toplicah je zelo dobra. Vroča je do 40° — kopljejo se na vrelcu. Pomaga in olajša bolečine, ki niso majhne. Poleg teh Dolenskih Toplic se hodijo kopat revmatikarji v Čateške Toplice blizu Brezice in v Smarjeto pri Novem mestu. Dolenska je bogata na zdravilnih vodah.

Umrli v Celju. V celjski javni bolnici so umrli: 20. julija 5letna hčerka skladiščnika Laniska iz St. Petra v Savinjski dolini. 31. julija 42letna posestnica Marija Dorukova od Sv. Kristofa nad Laškimi; 1. avgusta Zalka Reichmannova, soprog nadučitelja v Sromljah. V vojaški bolnici je 27. julija umrl podporočnik Radomir Milojković, star 32 let.

Provokacija klerikalcev v Sinju. V Sinju so v nedeljo, 29. jul. tamkajšnji frančiškani streljali z močnjari na čast nove Korošče vlade. Zvečer je koncertirala tudi orlovska godba. Tako postopanje frančiškanov je povzročilo veliko razburjenost med tamkajšnjim ljudstvom. Ko je orlovska godba še igrala, so se zbrali pristajali KDK in začeli demonstrirati proti drznosti frančiškanov. Ker so klerikalci prišli s protidemonstracijami, je prišlo do spopada; nastal je pretep, pri katerem je bilo več oseb ranjenih. Demonstracije so trajale do polnoči. Občinski načelnik je grajal provokacije Koroščevih pristajev; tudi večji del posvetne duhovščine je proti klerikalnemu ministru Bariču. Pričela se je akcija, da se izglasuje nezaupnica Bariču ter da se desavurira njegova politika in njegov vstop v vlad odr. Korošča.

Toča na Trški gori. Silna toča je 30. julija uničila premnogim vinogradnikom na Trški gori vinsko trto, ki se je letos kar šibila pod težo grozdja. Toča je napravila veliko škodo tudi v sadovnjaku graščaka Grma v Bajnofu pod Trško goro. Mnogo škodo mu je napravil vihar na gospodarskih poslopih. Zanimivo je, da ni v istem času padla niti ena kaplja dežja v krajih pod Gorjanci. Dreve in grmičevje se suši, zemlja je na široko razpokana in poljski pridelki deloma uničeni, tako da so ljudje polni skrbi, kako se bodo preživljali pozimi.

Samomor. Kokotec Ivan, predelavec na šahu št. 3 v Trbovljah, star 35 let, se je 31. jul. ustrelil. O vzroku samomora se širijo različne govorice. Nesrečni pokojnik zapušta ženo in enega otroka.

Smrtina kosa. V Mariboru je umrl Josip Bertoncelj, predsednik finančne kontrole v p. in član upravnega odbora nabavljalne zadruge državnih uslužbencev.

Cerkev poblija žandarje nad "Svobodo." Odkar je Korošec na vladi, smatrajo klerikalci, da je prišel zopet čas inkvizicije proti vsem njihovim nasprotnikom. Tako je "katehet" v Lešah pri Prevaljah zagrozil podnačelniku Delavske Telovadne Enote in "Svobode", da ga bo izročil državnemu pravdnistvu, ker je 1. julija peljal deco na izlet v hribe, mesto da bi jo peljal v cerkev. Podnačelnik "Svobode" mu je pravilno odgovoril, da kateheta prav nič ne briga, če gredo otroci v prostem času na izlet v naravo. Nato je prevajalec dekan s prišnice zmerjal one starše, katerih otroci so pri "Svobodi". 23. julija so pa radi tega orožniki zasliševali načelnika in podnačelnika prevajalke "Svobode." Dekan je zagrozil, da bo izročil celo stvar državnemu pravdnistvu. Mi želimo, da pri- gredo ta stvar pred sodišče in da se tam dopove gospodom katehetom in dekanom, da se sme delavska mladina zbirati v delavski kulturni organizaciji "Svoboda," kakor se zbira meščanska mladina po nacionalističnih in klerikalnih društvih.

Delavstvo in zlasti delavska mladina lahko zopet sprevidi iz tega slučaja, da so klerikalci najhujši nasprotniki proletarijata. Predpogoj povzdigi delavskega gibanja pri nas je uspešen boj proti klerikalizmu.

Zopet žrtve Drave. Zadnje čase je tudi v Ptuj zahtevala Drava večje število žrtv; med drugimi mlado 16letno hčerko krojača Krija. Neki kolezar pa se je kar s kolesom zapeljal po strmem obrežju v mrzle valove, a so ga še pravočasno rešili. Dne 3. avg. pa je postal žrtev dela v valovih Drave kmečki fant Janžekovič iz Zabove pri Ptuj. Zaposlen je bil z več drugimi fanti pri regulacijskih delih Drave na njenem desnem bregu. Po naključju je padel v valove Drave. Plavati ni znal, a bi ga bili njegovi sodelavci najbrž rešili, ako bi ne bil v ti- laškim; 1. avgusta Zalka Reichmannova, soprog nadučitelja v Sromljah. V vojaški bolnici je 27. julija umrl podporočnik Radomir Milojković, star 32 let.

Umrli v Celju. V celjski javni bolnici so umrli: 20. julija 5letna hčerka skladiščnika Laniska iz St. Petra v Savinjski dolini. 31. julija 42letna posestnica Marija Dorukova od Sv. Kristofa nad Laškimi; 1. avgusta Zalka Reichmannova, soprog nadučitelja v Sromljah. V vojaški bolnici je 27. julija umrl podporočnik Radomir Milojković, star 32 let.

Dva otroka zgorela. Dne 1. avg. proti večeru se je v Ritoznoj pri Sloven. Bistrici vžgala Podložnikova viličarija, ko so bili vsi odrasli doma, in sta bila samo 4-letni sinček in njegove dveletna sestra doma. Otroka sta se najbrže igrala ter pri igri zanetila ogenj. Viličarija je pogorela do tal in otroka sta našla strašno smrt v plamenih.

Toča in nevihta v mariborski oblasti. Kakor javljajo iz Dravograd, je v pokrajini Sobota, Velka, Sv. Jedert tja do Turška napravila toča v zadnjih dneh mnogo škodo. Vinogradi, koruza in sadna letina so skoro popolnoma uničeni. V Slovenjgradcu je toča, ki je bila izredno debela, pobila mnogo šip na hišah. Po nevihti so našli mnogo ptičev mrtvih na tleh.

Grozen samomor slovenskega rudarja. Koprivnica, 4. avgusta. Sinoči je izvršil tukaj grozen samomor slovenski rudar Josip Milošič, rodom iz Celja. Zaradi neke želožadne bolezni je bil tako obupan, da je sklenil končati si življenje. Dal si je pod kapo dinamitno patrono ter jo zažgal. Učinek je bil strahovit. Eksplozija je raztrgala Milošiča na drobne kosce. Njegovim tovarišem se je nudil grozen prizor, ko so prihiteli na pomoč. Našli so samo še mlako krvi in mešanico mesa, kosti in drobnevine, razkrojene po vsej sobici.

V Dravi utonil. V St. Janžu ob Dravi je utonil posestnikov sin I. Drevenšek, ki je s konjem zajahal v Dravo. Pri tem se je namreč konj splasil in vrgl jezdeca raz sebe. Ker ni znal plavati, je Drevenšek izginil v valovih in utonil.

RAZNO

Škandal brez konca. Ruski korespondent Večerni, ki je preživel zadnje tedne na "Krasinu", poroča svojim listom v Moskvi, da je siljal in videl potem, ko je ledolomilec vzel na krov Mariana in Zappija. Mariano je imel eno nogo zmazano in ni mogel hoditi, Zappi pa je bil oblekel tri plašče in tri pare volnenih nogavic, kakor tudi težke čevlje iz klobučevine, katere je vzel Malmgrenu, ko ga je oropal obleke v ledeni puščavi. Nasilje je tudi njegov plašč. Med tem pa je imel Mariano na sebi samo en par nogavic in je bil sam v svoji obleki ter v tenkem plašču.

Zdravniki, ki so na "Krasinu" preiskali Zappija, izjavljajo, da je absolutno nemogoče, da je mož stradal več kakor pet dni. Vsa Zappijeva poročila pa so navajala, da je stradal 13 dni. Mož se je torej za sedem dni debelo zlagal. Dognano je, da je Mariano stradal mnogo del časa kakor Zappi. Ta je po vsej verjetnosti skrival živeč celo svojemu tovarišu iste krvi.

Ruski vodja "Krasinove" ekspedicije prof. Samojlov je obiskal Nobila pred odhodom "Citta di Milano" v njegovi kabini. Prisoten je bil tudi Viglieri. Samojlov je pripoveduje, da je Nobile zelo pobit in duševno popolnoma strl. Se vedno leži in hodi le z bergljami. General je prosil Samojloviča, naj se zavzame zanj pri ruski vladi, ki naj prosí Italijo, da bi mu dovolila vkrčiti se na krov "Krasina". Samojlov je obljubil, da bo njegovo željo sporočil na pristojno mesto. Med tem pa je "Citta di Milano" že odrinila proti Evropi.

Italijani se vračajo domov skozi Malmo in Trelleborg in se peljejo direktno v Rim v plom-biranem vagonu. Vagon je poslal italijanska vlada skozi Nemčijo na švedska tla. Posadka "Italie" se bo vozila z direktnimi vlaki, po možnosti ponoči, da ne bo imel nihče prilike delati opazk in se zgražati nad junaki žalostne tragedije.

Verjetnost Zappijev izjav je po vsem tem, kar se čuje zadnje dni, zelo omajana. Dr. Behounek je dal Malmgrenu na pot več pisem. Ta pisma in učenjakove beleške so izginile. Zappi pravi, da jih sploh ni videl.

Dr. Behounek je začel pisati knjigo o Nobilovi ekspediciji ter obravnava v glavnem tedne, ki so jih ponesrečenci preživeli na ledu.

Kako smo se izgubili v vroči Sahari

iz pripovedovanja vojaka Marcela Vasilina.

Po člankih Amundsen in po drugem gradivu, ki smo ga objavili, so študenti dobili slike človekovega boja s polarnim mrzom. Danes prinašamo opis nasprotnega stanja — človekovega boja s saharo vročino. Francoski vojak pripoveduje o usodi letalcev, ki so sredi Sahare treščili na tla.

Naš polet čez Saharo.

Ko sem bil v prosincu l. 1920. dodeljen v Constantine (Alžir) kot mehanik ondotne naše letalske sekcije, so me bili poslali čez Saharo v Tamanrasset, da bi bil z nekaterimi tovariši vred prevzel letalo, ki so imela prileteti v ta kraj in poleteti odtod v Timbuktu in Dakaro. Po silno neudobni poti nekaj sto milj, ki smo jih prevažili v tovornih avtomobilih, smo prispeli 31. prosinca v Tamanrasset — na mejo prave Sahare.

General Lapperrine je name-raval preleteti brez postaje 700 milj med Tamanrassetom in Timbuktom. Imeli smo slediti najprej karavansko pot od Tamanrasset do Tin Rhara na podnožju Adarskih gor, preleteti te gore in kreniti naravnost k cilju. Po tem načrtu bi se sama pot skrajšala, hkrati pa bi bila tudi manj nevarna, ker te tri točke niso predalec druga od druge. Nesreča pa je hotela, da s tega načrta nismo mogli držati tako, kakor bi bilo po vsej verjetnosti le nam v korist.

Še nekaj minut pred odhodom na vse zgodaj dne 18. avgusta nisem niti slutil, kdo pojde na pot; ko pa je general Lapperrine vprašal, kdo se hoče priglasiti prostovoljno za mehaniško službo, sem se ves vzradosten prijavil, zakaj pot me je vzle vsej nevarnosti silno mikala. Motorji obeh aeroplanov so se že gibali, ko je bila moja ponudba sprejeta. Na generalovo povelje sem koj skočil k njegovemu stroju. Ni bilo niti toliko časa, da bi bil naravnal sosedni sedeč, zato mi je general sedel kar na kolena. K našemu oddelku je bila prišla skupina Tuaregov iz arabakim načelnikom Muso ag Amastanom in poročnikom Pruvostom. Ob 7. uri 30 minut sta se oba aeroplana dvignila v višku.

Bilo je dogovorjeno, da bosta letali potovally kolikor možl skupaj in če bi se moralo katero spustiti na tla, se ima spustiti tudi drugo. Nekaj minut smo krožili, da bi prišli dobro v zrak, nato pa smo odleteli v južnozahodno smer, ravnanje po karavanski stezi, ki vodi v Tin Rhara. Ta steza pa se nam je kmalu izgubila izpred oči; zdaj smo se držali majhnega potoka, ki je moral imeti po našem domnevanju isto smer. Major Vuillemin je letel naprej, kakor smo se bili prvotno domenili.

Kmalu smo bili sredi neskončne puščine; nikjer ni bilo nič drugega kot pesek, noben zemeljski pojav nam ni mogel nuditi orientacijskega — oporišča. Ob 11.30 se je jela generala ločevati skrb, kajti ob tem času bi bili že morali videti Tin Rhara, a še ni bilo niti najmanjšega znaka o kakšnem človeškem selišču. Bernard je sklenil, da z aparatom za brezžični brzojav pokliče majorja Vuillemina, ki je letel dobro miljo pred nami.

Po sili na tleh.

Tedajci smo ugotovili, da j-mamo benzina samo še za dvajset minut. Bernard je spoznal, da je edino pametno, če se spustimo na tla in počakamo, da prileti drugi aeroplan in nas sam poiskje. Tis pod nami so bila sila ravna in mehka, le na severu so jih omejevali peščeni nasipi; dalo se je torej brez težke pristati. V višini šest tisoč stop je pihal močan veter, ko je Bernard krožil v zraku, iskaje mesto, kjer bi se bil spustil, da se izogne nasipom. Ko smo bili približno 50 stop nad zemljo, nam je udaril v letalo silen veter. Stroj se je nagnil k levemu krilu, nenadoma pa je udaril nov val vetra in letalo docela obrnil.

Treščili smo na tla. General Lapperrine, ki ni bil privezan,

ker mi je sedel na kolnih, je padel pod letalo. Bernard se je pri odletu odvezal in brez posebne poškodbe zlezal iz mehkega peska. Jaz sem se pri padcu zaril z glavo v pesek, vendar sem se ga hitro otresel; k sreči sem bil samo malo opraskan po koži. Ko sva z Bernardom potegnili generala iz neprijetnega položaja, sva opazila, da si je zlomil hrbtenico in po vsej verjetnosti nekaj reber, pa tudi na znotraj se je utegnil nevarno raniti.

Vse to se je odigralo tako naglo, da nisva niti utegnila poklicati tovarišev na drugem aeroplanu; ko sva se zavedla tega dejstva, sva na veliko grozo opazila, da drugega aeroplana sploh ni nikjer videti.

Bili smo v absolutno brezvodni puščavi, pokriti vsepovprek z mehkim peskom, ki je valoval v daljavo, kamor je segel pogled. Nikjer ni bilo niti najmanjšega sledu o kakem drevesu ali o drugem rastlinstvu; edino, kar je za spoznanje oživilo mrtvo enoličnost puščine, so bili nizki peščeni grički.

Prva skrb nam je bila, da se prepričamo, ali so bile naše rezervne posode z vodo nedotaknjene. Imeli smo s seboj v letalu kakih pet galonov vode — šest dvolitarskih pločevinskih posod in dve stiriolitarske. Našel sem jih razmetane po sipkem pesku okoli letala skupaj z vazo zalogo konzerv, a posodo, namoestnili deli za stroj in z drugimi predmeti, ki smo jih imeli na letalu.

Ce ne bi bilo te vode, bi bili morali kaj kmalu poginiti. Ko smo padli na tla, je bilo še strahovito gorlo; pomeje pa je pripeljal še bolj pritnila. Pogledal sem toplomer in opazil, da se je živo srebro povzpelo na 45 stopinj C. Naše edino kritje pred vročino je bilo prelomljeno krilo letala; tja smo se val trije zatekli.

Generala so sigurno mučile hude bolečine, vendar jih je skušal pred nama prikriti; na videx ga naš položaj ni preveč skrbel, zato niava tudi midva nič tarnala in točila. "Mes enants", (otroka moja) je dejal, "najprej se skušajmo malce okrepčati, potem pa počivajmo do jutra in šele nato bomo kaj ukrenili." Snedli smo tedaj par kosčkov gazelinega mesa in malo kruha, del živeča, ki so ga dali za generala v letalo. To koslo smo prav skopo zalili z vodo. Bili smo preveč šibki in odreeneli, da bi jedli kaj več. Brž smo se vlegli in smo skušali zaspati. Proti večeru se je ozračje malo ohladilo. Slekl smo si vrhno obleko in se vlegli na goli pesek. Pihala je prijetna nočna sapa in nas usnavala, ali spanje nam je bilo pretrgano in mučno.

(Dalje prihodnjaja.)

Bitka med obrežnimi stražniki in tihotapci.

Buffalo, N. Y. — V noči od arde na četrtek je divjala bitka med obrežnimi stražniki in tihotapci opojnih pišč na Erie jezeru. Tihtapci so vozili svoj tovor v 25 čolnih iz Kanade v Združene države, ko jih je opazila zvezna obrežna straža. Stražniki so pričeli streljati na tihtapce s strojnicami in pri tem so razbili en motorni čoln, drugega so pa ujeli. Bitka je trajala skoro vso noč. Proti jutru so se tihtapci z opojnimi piščami srečno umaknili k o-stalim tovorom na kanadsko obrežje jezera. Na vsakem čolnu je bilo približno petdeset ateklenic žganja in drugih il-kerjev.

Farmarji se punjajo?

Galesburg, Ill., 17. avg. — Dvanajst tisoč farmarjev se je včeraj selilo na shodu, katerega je sklicala Illinois Agricultural asociacija. Glavni govornik na shodu je bil Earl C. Smith, ki je ljuto napadal republikansko stranko radi njenege sovražne-ga stališča napram farmarjem. Farmarji so navdušeno aplavdirali govorniku, ki je urgiral, da naj pri predsedniških volitvah glasuje za kandidata, ki so na klonjeni farmarjem, in proti kandidatom republikanske stranke, ki je na svoji konvenciji v Kansas Cityju ignorirala zahteva farmarjev.

Slovenska Narodna Podpora Jednota

Ustanovljena 6. aprila 1904

Podporna Jednota

Inkorp. 17. Junija 1907 v državi Illinois

GLAVNI STAN: 2677-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODBOR:
 Predsednik Vincent Calkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 2, Box 102, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolnišnega oddelka Lovren Gradicki; gl. blaginjski John Vegrich; uradni glasilca John Novak; upravitelji glasilca Filip Udina; vrhovni skrbniki Dr. F. J. Korn, 6223 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODBOR:

Frank Komrak, predsednik, 994 R. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alach, 2134 E. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Kuznetz, 2627 E. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.

POROČNI ODBOR:

John Gerlek, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Triflet, Box 22, Strabana, Pa.; Tony Shragal, R. F. D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Padbol, Box 51, Beach Hill, Pa.; Anton Sular, Box 184, Groun, Kans.

BOLNIŠKI ODBOR:

OSREDNJE OKROŽJE: Lovren Gradicki, 2627-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Joseph Zorko, R.F.D. 2, Box 126, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 70th St., Cleveland, Ohio.

SAPADNO OKROŽJE: Jacob Sular, R. F. D. 2, Box 26, Pittsburg, Kans. na jagodnjah: Frank Klin, Box 922, Chisholm, Minn. na svet. zap.: John Golek, Box 144, Beach Springs, Wya.

Nadporni odbor:

Frank Sajo, predsednik, 2425 W. 20th St., Chicago, Ill.; Lovdih Medvedek, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hrest, 653 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Zdržišveni odbor:

Frank Vidmar, predsednik, 2348 Augusta St., Chicago, Ill.; John Olin, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Goshel, 735 E. Uintah, Colorado Springs, Colo.

POBORA — Slovenskodom s glavnimi oddelki, ki delajo v glavnem uradu, so vsi tihtapci:

VSA PIRMA, ki so ustanovili na pošto gl. predstojnika, so naslovi: Predsednik E. N. P. J., 2627-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE BOLNIŠKE PODPORNE EN KASLOVJE: Sadržila tajništvo E. N. P. J., 2627-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEMANNE POSILJATJE IN STVARI, ki so tihtapci gl. izvrševalnega odbora in jednake veče so naslovi: Tajništvo E. N. P. J., 2627-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE V SVETI E BLAGAJNIŠKIMI POSLI so poljiče so naslovi: Tajništvo E. N. P. J., 2627-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse prihode glade poslovanja v gl. izvrševalnem odboru so naj poljiče Frank Sajo, predsednik nadpornega odbora, Sajo Sajo je agenci.

Vsi prihodni na gl. poradni odbor so naj poljiče na naslovi: John Gerlek, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namizila, spisi, naročila in spisi vseh, kar je v vseh v glavnem uradu, naj so poljiče na naslovi: "PROSVETA", 2627-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Albin Cebular:

Življenje

Tako tiho, skrivnostno, teče reka v svoji strugi dalje, dalje.

Zdaj se lenkeče na njej nebroj kristalnih zazibov, prav kakor ribe, katere pljuskuje v pojočem solcu. Hladen veter razgrinja svoje svilene mreke in ribari od jutra do večera v svoji mehki zgodbi tihega sna.

Noč. Srebrna mesečina lije skozi okna šelestečega drevoja se razliva po sprehajajočih se razvijajočih valčkov, kateri podtrtevajo skrivnostno, prita-jeno.

Voda pluje in poje ob bregovih. Snežnobeli labod veša z oranžnimi vesli tako važno in zamišljeno, dokler ga zopet ne potopi gosta senca v svoje narode mehki zgodbi tihega sna.

In za njim zopet dva, življenja polna, eden v drugega dušo potopljen, v čolnu večne sreče. Tam cveteta rozi. Naj cveteta, naj, saj to le hip, kajti se bo prehitro osul. Mladost je vranec, ki drvi v trajno neprav-nost, kakor da se ne bi moglo nič pripetiti; mladost je tiha breza, potopljena v zlato sanje; mladost je najdražji biser vsega življenja.

Pustite rože, naj cveto, dokler ne pride sama od sebe jesen s svojo mrzlo roko in jih potrga.

Reka življenja pluje dalje, vse dalje. Črni oblaki so se pri-rušili zbirati v kotu neba, se gr-maditi v vedno večje sklade in tihtapiti se na sinje nebo. Zve-zede uprsko, črni oblaki pa se vedno dalje pasejo, dokler ne prekrijejo s svojo črtno vsega neba.

Iz gozdov so pridrvili viharji ter se zagnali v razpenjeno vo-do, da šumi v bolestinah nemirih. In v čolnu ljudje, v katerih počiva krotkost, v drugih srepogleda podivjanost. Višji stopa nižjemu za vrat, na kateremu stoje okovane, bogatni pijejo siromakom kri in venci zob se poznajo na umirajočih. O, da in dan! Da razavetli samo blisk tu in tam to borbeno silko, drugače bi se mi zavrtelo v glavi od žalosti. Nagiba se čoln — že se dotika rob gladine in voda polzku-ša rešiti ta kaos, dokler se ji ne poveri prodreti v čoln ter ga po-topiti na dno reke. Saj svet ne zna živeti.

Profesor utonil.

Calumet, Mich., 17. avg. — Carl Crilly, profesor na držav-nem kolegiju v Manombu, Ill., je včeraj utonil v Eagle pristani-šču, Crilly je prišel pred par te-dni s svojo ženo in sorodniki k to okolico na počitnice.

Navali suhaških agentov.

Chicago. — V sredo so suhaški agenti vpriporili več navalov na pivske lokale na severni stran-i mesta. Aretirali so šest oseb radi kršitve prohibicije in zapli-nili veliko mnoštvo opojnih pi-jač.

Arkadij Avertenko:

TELEFON

Prvič v svojem življenju sem prišel končno do svojega telefona. Bil sem zadovoljen kakor kak deček. Zjutraj, ko sem šel od doma, sem dejal svoji ženi namenoma ravnodušno:

— Če bi kdo klical po telefonu, vprašaj, kdo je, in zapiši številko.

Vedel sem, da nihče med živimi razen mehanika in centrale ni mogel znati, da imam telefon, toda demon ponosa me je objel s svojimi tacami in ko sem se v predsobi oblačil v povračnik, sem dejal osemletni hčerki, ki je prišla, da se poslovi od mene:

— Če bi se kdo javil po telefonu, vprašajte, kdo je in zapišite številko.

— Razumem, gospod. Dobro, tata.

Odšel sem, držeč se dostojanstveno in pokonci. Po ulici sem korakal tako ponosno, da bi se res ne začudil, ako bi začul za seboj, kako govore ljudje:

— Glejte, glejte, kako se je napihnil.

— Da, drži se tako glupo, kakor da bi imel svoj telefon.

Ko sem se vrnil domov, me je sobarica zelo iznenadila s svojim obnašanjem. Komaj sem odprl vrata, se je umaknila v kot in mi zavilaje oči dala znak, naj pridem k njej.

— Gospod, gospod, je šepetala, dušec se od smeja. Poslušajte, kaj vam bom povedala. Le gospa ne sme ničesar slišati!

Mislil sem, da je pijana. Pristopil sem in jo vprašal zelo resno:

— Kaj hočeš?

Tišje, tišje, gospod! Nocoj ne smete iti k Veri Pavlovi, ker njen mož ne odpotuje v Moskvo!

Presenečen sem pogledal v tajinstveni in smešljivi obraz svoje sobarice ter sem videl, da je bila napram meni ravnodušna kakor prej, da pa ji je vino omajalo ravnotežje in da ne ve, kaj govori.

Iz otroške sobe je prihitela objokana Kiti ter se mi obesila okoli vratu.

— Kaj je s teboj? sem vprašal skrbno.

— Ubogi, ubogi tata, tako mi je hudo, ker boš moral postati slep. Tata, loči se takoj od one zavratne mačke Belskaje.

— Kakšne vražje Belskaje? sem vzkliknil začuden, gledajoč oči svoje hčerke, polne solz.

— Tvoje ljubimke vendar... Tiste, ki igra v gledališču. Klemans je rekel, da je nevarna "zavratna mačka in da ti bo, ako je ne zapusti, izgala oči z žvepleno kislino." Prosila je, da pridi zvečer k njej na dom. Mam nistem ničesar povedala, da se ne bi jezila.

Ves presenečen sem pahnul Kiti od sebe in odhitel k svoji

še enkrat, brat, — pri tem se je visoko vzravnal, — tukaj je meja, kjer pravim: do tu, in ne dalje! Če je Bruno zagrešil prestop, torej ga kaznuj, kolikor ti kot opatu dovoljuje posvetna oblast, toda varuj se, odtegniti ga območju te oblasti, ki ga lahko varuje pred skrajnostjo. Na milost in nemilost pa ga nikdar ne izročim vašemu meniškemu maščevanju! Varuj se, če ga pušči izgniti izpred svojih oči; našel bom njegov sled, in prepričan bodi, da potem ne bom zaman mogočni in vplivni grof Ranek! Tudi tvoja duhovniška oblast ima svoje meje, in jaz se ne bom strahil pred nikmer, če me pritiraš do skrajnosti! Zbogom!

Grof je odšel. Zdaj je mirneje govoril kakor malo prej, in prav zato je naredila njegova grožnja na opata večji vtis. Opat je gledal temno za njim in bil je še ves poglobljen v premišljevanje, ko mu je bil javljen pater prior, ki je takoj nato vstopil ter se mu približal s svojo običajno ponižnostjo.

— Prišel sem, da sprejem ukaze svoje prečastitega opata z ozirom na patra Benedikta, — je prišel svečano. — Od jutri dalje ga lahko vsak dan pričakujemo. Reverendissime gotovo želite najprej slišati njegov zagovor?

— Zagovor? — je vprašal prelat ostro, — ta ni zdaj več potreben! Če bo — kakor upam — priznal, kar je govoril, tedaj ne preostaja drugega, kakor izreči sodbo nad njim. O slučaju sem že poročal knezoškofu in pričakujem njegovega odgovora. Sicer pa vem vnaprej, kaj mi je storiti in prepričan sem, da mi bodo pustili svobodno roko.

Tudi jaz sem prepričan, da nam bodo dali vso polnomoč, — je dejal prior, s pobožnim pogledom vkišku. — Gre za to, da se predrzneza kaznuje in težko žaljeni cerkvi spet zadosti, da —

Prelat je napravil nepotrpeljivo kretnjo: — Nu, pustite ta tolažljivi ton! Vi veste, da ne maram terežljavstva, najmanj pa takrat, kadar smo sami med seboj! Ne gre za to, zadostiti cerkvi, temveč zaščiti jo pred nevarnostjo, posebno tukaj, kjer bi postal lahko pogled posameznika usodepoln za vse. Odločen sem, nastopiti z vso strogostjo!

Iz priorjevih oči je šinil triumfalen blisk, toda takoj je spet ponižno povesil oči. Vedel je, da mora biti danes napram prelatu skrajno previden, kajti redkokdaj je bil slednji tako rezev in jidek, kakor zdaj; prelata je moralo nekaj silno razjeziti in pretkanemu menihu ni bilo težko uganiti vzroka te jeze, čim je spravi v zvezo grofov obisk pri prelatu.

— Z vso strogostjo, — je počasi ponovil. — Brez dvoma! Samo če se ne bo grof Ranek vmešaval v stvar! Jaz mislim, — je naglo popravljal, — da bo on zastavil ves svoj vpliv v prid svojega varovanja.

V takih stvareh nisem dostopen vplivu svojega brata! — je izjavil prelat kategorično. — Vem, prečastiti, vem! — je hitel pritrditi prior. Toda, kljub temu se lahko zgodi. Gospod grof ima velik, uprav nenavaden interes na patru Benediktu — in če bi poizkusil proti vaši volji —

Dalje se prior s svojimi namigavanji ni upal; že to je bilo dovolj, da je prelat molčal in da ga ni še vnaprej zavrnil, kar bi se bilo prav gotovo zgodilo ob vsaki priliki. Med njima je torej že nastal spor; Ranek je najbrž bratu grozil, zato velja zdaj samo še podpihovati in kovati železo, dokler je vroče... O, prior je poznal svojega opata!

Gospod grof gotovo ve ali vsaj slutiti, kaj čaka njegovega varovanja; — je nadaljeval tišje, — težko, da ga bo izročil, in če ga ne bo hotel —

(Dolga prihodnja...)

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?

— S kakšno gorjačo? To je bila šiba! In anoci je bilo mrzlo... Ali hočete torej, da zamenjava številki?

— Dobro, sporočil bom centrali.

Poslal sem v salon svojo ženo, da bi mu delala družbo, jaz pa sem odšel k telefonu.

Med pogovorom sem začul nekoliko besed, ki so mi došle na uho iz salona:

— Tako, vi ste gledališki igralec, umetnik. Tudi jaz zelo ljubim gledališče.

— Oh, gospa! Spoznal sem to na prvi pogled! Vaše oči imajo magnetično moč. Zakaj bi tudi vi ne igrali? Vi ste tako lepa! Vi imate v sebi nekaj privlačnega, kar obeta človeku brezkončno srečo, o kateri se more sanjati samo v sanjalu... Začul sem pridružen glas svoje žene, ki je protestiral, nato lahek šum, in končno je bilo vse zadušeno z zvočnimi poljubi...

Naročite Mladinski list, najboljši mesečnik za slovensko mladino!

— Delajte, kakor vam drago. Toda jaz sem dal besedo, da jo bom zapustil. In končno se pripravljajo, da puste pred vrati vaše hiše z neprijetnim listkom vašega nezakonskega sina. Objubil sem, da ga bom sprejel jaz.

— Ali mislite, da je res moj? ne je mladenič zamišljeno vprašal. Da vam resnico povem, ne vem več kateri so moji sinovi in kateri ne.

Njegova ravnodušnost me je jezila.

In neki človek, Nadin mož, vam preti z gorjačo. Ali vas je že pretepel?